

Biuletyn Polonistyczny

28.05.2020

Teatrologia

Awangardysta w teatrze. Wileńskie teatralia Józefa Maślińskiego

Autor/Redaktor: Mirosława Regina Kozłowska

Wydawnictwo: Uniwersytet Szczeciński

ISBN: 978-83-7972-285-3

Zamieszczone teatralia pochodzą z okresu wileńskiego działalności Józefa Maślińskiego.

Zamieszczone teatralia pochodzą z okresu wileńskiego działalności Maślińskiego, poza recenzjami obejmują artykuły problemowe podejmujące sprawy teatru oraz sprawozdania ze Śród Literackich, które były poświęcone dyskusjom o teatrze. Zachowano chronologię i tytuły recenzji, korygując, gdzie to było konieczne, pisownię nazwisk. Dаты premier podano w nawiasach kwadratowych. Wyróżnienia zastosowane przez autora zostały zachowane, ujednolicono sposób ich oznaczania, wprowadzając konsekwentnie bold (Maśliński w różnych recenzjach stosował bold, kursywę, podkreślenia). Do zapisu wyrazów obcych zastosowano kursywę. Uwspółcześiono ortografię, interpunkcję poprawiono tylko wówczas, kiedy było to nie zbędne do zrozumienia treści. Ujednolicono zapis tytułów utworów literackich.

W przypisach wyjaśniono zwroty obcojęzyczne, rozwiązano skróty stosowane przez recenzenta, zlokalizowano przywołane cytaty, umieszczono noty biograficzne oraz informacje z historii teatru, jako kontekstu do formułowanych w recenzjach opinii, koncepcji, odniesień do przeszłości scen wileńskich.

Spis treści

WSTĘP

Józef Maśliński - „włóczęga”, „żagarysta”, „krytyk” — 12

W kręgu wileńskiej awangardy — 18

Awangardysta w teatrze — 20

ANTOLOGIA

Gwałtu, co się dzieje! czyli rzecz o bieżącym sezonie teatralnym — 31

Kłopoty teatralne — 36

Kłopoty teatralne [*Dziady* A. Mickiewicza] — 39

Zapolska, freudystycznie dyskretna — 41

Sylwester na Pohulance — 42

Szopka, smutnie egzotyczna — 43

XII Szopka Akademicka — 45

Kłopoty teatralne — 46

Życie jest skomplikowane. Komedia w 3-ch aktach S. Kiedrzyńskiego [prem. 31 VII 1934] — 47

Cudze dziecko W. Szkwarkina [2–5 VIII 1934] — 49

Gotówka. Komedia w 3 aktach E. Ebermajera i F. Cammerlohra [prem. 15 VIII 1934] — 50

Szarzyzny sensacje nowego sezonu teatralnego — 53

Trzeba krzawić kulturę teatralną — 56

Walka o złudę (kilka godzin za kulisami Teatru na Pohulance) — 59

Nigdy nie można przewidzieć. Komedia w 4-ch aktach G.B. Shawa [prem. 16 XI 1934] — 62

Hamlet. Tragedia królewicza duńskiego w 19 scenach, Williama Shakespeare'a [prem. 30 XI 1934] — 64

Obfite żniwo stali i trucizny [*Hamlet*] — 68

Środa Literacka [Wieczór Mickiewiczowski] — 70

Kwiecista droga. Komedia Walentina Katajewa [prem. 7 XII 1934] — 72

Środa Literacka. Dysputa o *Hamlecie* — 74

Mecz małżeński. Lekka komedia w 3-ch aktach W. Lichtenberga [prem. 21 XII 1934] — 77

Ten, który wrócił. Sztuka w 3 aktach (5 obrazach) J. Bommarta [prem. 5 II 1935] — 79

- Śluby panieńskie* [Aleksandra] Fredry [7 III 1935 wznowienie] — 80
- O Zmartwychwstanie*. Dramat w 4-ch aktach A. Górskiego [25 IV 1935] — 82
- Wileńskie Studium Teatralne. Pokolenie na dorobku — 85
- Kobieta i jej tyran*. Komedia (?) w 3-ch aktach Stefana Kiedrzyńskiego [3 V 1935] — 89
- Chory z urojenia* Moliera [prem. 12 V 1935] — 91
- Ptak*. Komedia w 3-ch aktach Jerzego Szaniawskiego [prem. 24 V 1935] — 93
- Morfium*. Sztuka w 3-ch aktach (4-ch odsłonach) Ludwika Herzera [prem. 1 VI 1935] — 96
- Tajemniczy Dżems*. Sztuka w 3-ch aktach Y. Miranda i H. Geouron'a [prem. 2 VI 1935] — 98
- Rozwód*. Komedia w 3-ch aktach Z. Marynowskiego [prem. 13 VI 1935] — 100
- Teoria Einsteina*. Komedia w 3-ch aktach A. Cwojdzńskiego [Reduta] — 101
- Codziennie o 5-ej*. Farsa w 3-ch aktach Hennequina i Vebera [prem. 9 VII 1935] — 104
- Kochanek to ja*. „Żart erotyczny” w 3-ch aktach R. Niewiarowicza [prem. 18 VII 1935] — 106
- Hiszpańska mucha*. Farsa w 3 aktach F. Arnolda i E. Bacha [prem. 26 VII 1935] — 107
- Co z takim robić?* Komedia w 3 aktach J. Niewiarowicza [prem. 8 VIII 1935] — 108
- Klub kibiców*. Komedia amerykańska w 3 aktach (4 obrazach) M. Lee Smilles'a i J. O'Knoughy'ego [prem. 9 VIII 1935] — 110
- Muzyka na ulicy*. Komedia muzyczna P. Schureka [prem. 22 VIII 1935] — 111
- Św. Biurokracy w teatrze — 114
- Wszystkie prawa zastrzeżone*. Komedia w 3-ch aktach I. Kaye Davisa [10 IX 1935] — 118
- Przed nowym sezonem teatralnym — 120
- Damy i huzary* [A. Fredry] [prem. 26 IX 1935] — 122
- Cudowny stop*. Sztuka w 3-ch aktach W. M. Kirszona [prem. 10 X 1935] — 124
- Na stulecie *Nieboskiej* — 127

Żołnierz królowej Madagaskaru. Komedia w 3. aktach St. Dobrzańskiego [gość. występ Nuny Młodziejowskiej-Szczurkiewiczowej] — 129

Makbet [W. Shakespeare'a] [prem. 26 IV 1936] — 132

Upiory. Dramat w 3 aktach H. Ibsena [prem. 6 VI 1936] — 134

Występy „Cyrulika Warszawskiego” — 136

Cudzik i S-ka. Sztuka w 3 aktach S. Kiedrzyńskiego [prem. 3 VII 1936] — 137

Kto zabił. Sensacyjna sztuka w 3-ch aktach Ayn Rand'a [prem. 17 VII 1936] — 139

Ten stary wariat. Komedia (?!) w trzech aktach S. Kiedrzyńskiego [28 VIII 1936] — 141

O pięć minut za późno (Górą serca). Komedia w 3. aktach F. Gandery [12 IX 1936] — 143

Stare wino. Komedia w 3. aktach Hicksa i Ashley'a Dukeasa [prem. 24 IX 1936] — 145

Bogusławski i jego scena. Widowisko historyczne w 5-u aktach W. Rapackiego (ojca) [prem. 8 X 936] — 148

Ludzie na krze. Sztuka w 3-ch aktach L. Wenera [21 X 1936] — 150

Intryga i miłość. Tragedia w 3-ch aktach (9 odsłonach) F. Schillera [prem. 7 XI 1936] — 152

Tempo 120. Komedia w 3 aktach (6 odsłonach) A. Szanty i M. Szeesena [prem. 20 XI 1936] — 155

Oto kobieta. Komedia w 3-ch aktach W. Somerset-Maughama [prem. 3 XII 1936] — 157

Był sobie więzień. Komedia w 3-ch aktach J. Anouilha [prem. 19 XII 1936] — 159

Tajemnica lekarska. Sztuka w trzech aktach (5. odsłonach) L. Fodora [prem. 30 I 1937] — 163

Występy Baletu Wiedeńskiego. Mini Klein - Mosbach — 164

Balet Kurta Joossa — 166

Małżeństwo. Komedia w 3. aktach (15 odsłonach) G.J. Vaszary'ego [30 III 1937] — 168

Mazepa. Tragedia w pięciu aktach Juliusza Słowackiego [prem. 17 IV 1937] — 171

Szkoła żon. Komedia w 5. aktach Moliera — 174

Woźny i minister. Komedia w 4. aktach A. Birabeau — 176

Balet hinduski Menaka — 178

Złoty wieniec. Komedia w 3-ch aktach Ch. Jope-Slade'a i S. Stokesa [prem. 13 V 1937] — 180

Dzieci i dla dzieci [9 V 1937] — 182

Jutro niedziela. Sztuka w 5. aktach Adlera i Perutza [prem. 21 V 1937] — 183

Ja tu rządę. Krotowhila W. Rapackiego [prem. 22 V 1937] — 184

Zabiję ją. Komedia w 3. aktach G. Capodivca i A. Rosssato [prem. 4 VI 1937] — 186

Od wieczora do poranku. Komedia w 3. aktach G. Forzano [prem. 2 VI 1937] — 187

Wędrownka po teatrach warszawskich — 188

Kobieta, która zabiła. Sztuka w 5. odsłonach z prologiem S. Garrick'a [17 VI 1937] — 192

Bessie. Komedia w 3-ch aktach E. Folanda [prem. 10 VII 1937] — 194

Pani Prezesowa

. Farsa w 3-ch aktach M. Hennequina i P. Vebera. Jubileusz Klemensa Romana — 196

Ciotka Karola. Farsa w trzech aktach T. Brandona [prem. 21 VII 1937] — 199

Gdzie diabeł nie może... Komedia współczesna w 3-ch aktach R. Niewiarowicza [prem. 31 VII 1937] — 200

Profesja pani Warren. Sztuka w 4. aktach G.B. Shawa — 202

Uczone białogłowy. Komedia w 5. aktach Moliera [prem. 16 X 1937] — 204

Freuda teoria snów. Komedia w 3. aktach A. Cwojdzńskiego [gość. M. Maszyński i Jadwiga Romanowna] — 207

Sztuka pisanania o sztuce — 210

Legenda o Piaście K. Jeżewskiej [prem. 6 XI 1937] — 213

Pierwszy Legion. Sztuka w 3. aktach (10. Obrazach) E. Lawery'ego [prem. 6 XI 1937] — 216

Manuela del Rio, tancerka hiszpańska — 217

Uciekła mi przepióreczka... Komedia w 3. aktach Stefana Żeromskiego [prem. 4 XII 1937] - 219

Jan. Komedia w 3 aktach (4 obrazach) [Laszlo] Bus-Feketego [prem. 31 XII 1937] — 222

Szklanka wody. Komedia w 5. aktach A.E. Scribe'a [prem. 21 I 1938] — 225

Mysz kościelna [L. Fodor] [prem. 5 II 1938] — 227

Jubileusz 30-lecia pracy Klemensa Puchniewskiego — 229

Wilki w nocy. Komedia w 3. aktach Tadeusza Rittnera [prem. 6 IV 1938] — 232

Środa Literacka — 236

Dżungla. Widowisko według *Pierwszej księgi dżungli* R. Kiplinga — 237

Oresteja

. Trylogia tragiczna Ajschylosa. Przekład oraz insc. prof. S. Srebrnego [30 IV 1938] — 240

Na marginesie przesilenia teatralnego w Wilnie. Jakiego nam trzeba dyrektora teatru? — 244

Chcemy teatru żywego! — 246

Królowa przedmieścia. Wodewil w 3. aktach K. Krumłowskiego, w adaptacji muzyczno-scenicznej L. Schillera [prem. 21 V 1938] — 248

Polski Balet Reprezentacyjny, pod dyрекcją artystyczną Bronisławy Niżyńskiej [1-2 IV 1938] — 250

Wiele hałasu o nic. Komedia w 5 aktach (12 obrazach) W. Szekspira [prem. 19 II 1938] — 253

Widoki na teatr twórczy — 256

Mąż z grzeczności. Komedia w 3. aktach A. Abramowicza i R. Ruszkowskiego [21 VI 1938] — 258

Wyzwolenie [Stanisław Wyspiański] [prem. 29 IX 1938] — 261

Wilno inicjuje teatr żołnierski — 265

W perfumerii. Komedia w 3 aktach (4 odsłonach) M. Laszłó [prem. 9 II 1939] — 267

Zazdrość i medycyna

M. Choromańskiego w przeróbce scen. W. Alexandrowicz [3 III 1939] — 269

- Człowiek za burtą*. Sztuka w 3 aktach A. Cwojdzńskiego [prem. 25 III 1939] — 272
- Bogoburcy*. Sztuka w trzech aktach (4 odsłonach) J. Ostrowskiego [prem. 1 IV 1939] — 274
- Mała Kitty i Wielka Polityka*. Komedia w 3. aktach (4. odsłonach) S. Donata [prem. 15 IV 1939] — 276
- Rejtan*. Dramat w 3. aktach Kazimierza Brończyka [prem. 3 V 1939] — 280
- Po prostu człowiek*
. Sztuka w 5. obrazach M. de Unamuno [prem. 20 V 1939] — 284
- Szkarłatne róże*. Komedia w 3 aktach A. Benedettiego [prem. 22 VI 1939] — 286
- Występy Stanisławy Wysockiej (*Miła Rodzinka*. Komedia w 3 aktach – 5 obrazach (Mazo de la Roches) [prem. 2 VII 1939] — 288
- Azais* [L. Verneuil]. Występy K. Junoszy-Stępowskiego [20–26 VIII 1939] — 291
- Głupi Jakub* i jego autor — 292
- Głupi Jakub*. Sztuka w 3. aktach T. Rittnera [prem. 27 VIII 1939] — 294
- Muzy nie umilkły — 296
- Cieszymy się życiem*. Komedia M. Harta i S.G. Kaufmana [prem. 3 XI 1939] — 299
- „Michał Bałucki co pisał stucky” — 301
- Krewniaki*. Komedia M. Bałuckiego [prem. 26 XI 1939] — 302
- Dlaczego zaraz tragedia...?* Komedia w 3. aktach (4. obrazach) R. Niewiarowicza — 304
- Występy Teatru Państwowego w Kownie. *Szarunas* [Šarunas], pieśń o dawnych czasach W. Krewe-Mickiewicza [21–22 XII 1939] — 306
- Pastorałka*. Misterium ludowe w 8 obrazach w układzie L. Schillera, z muzyką L. Schillera i J. Maklakiewicza. [prem. 26 XII 1939] — 308
- Dobra wróżka*. Komedia w 3. aktach F. Molnara [prem. 31 XII 1939] — 309
- Litewska wersja *Kordiana i chama* (Na marginesie *Prieš srovę* i *Zem sty* w Teatrze na Pohulance) — 311
- Balet litewski *Rajmonda* B. Głazunowa [20 I 1940] — 314
- Tessa*. Sztuka w 5. odsłonach według M. Kennedy i B. Deana [28 I 1940] — 317

Występy Teatru Państwowego z Kowna. *Naujleji žmonės (Nowi ludzie)*, komedia P. Vaicziunasa - *Atžalynas (Młody las)*, komedia K. Binkisa [26-27 I 1940] — 319

Balet L. Delibes'a. Układ choreograficzny N. Zwierowa [3 II 1940] — 321

Dookoła teatru. Jeszcze o *Tessie* — 322

Żeglarz. Komedia w 3. aktach J. Szaniawskiego [20 II 1940] — 324

Moralność pani Dulskiej. Tragikomedia kołtuńska w 3. aktach G. Zapolskiej [prem. 1 IV 1940] — 326

Recital baletowy Marii Martówny [prem. 31 III 1940] — 328

Występy teatru szawelskiego [4-6 IV] — 328

Madame Sans-Gêne

. Komedia w 3. aktach z prologiem V. Sardou i E. Moreau [prem. 20 IV 1940] — 330

Recital [Karola] Wyrwicza-Wichrowskiego [prem. 21 IV 1940] — 332

Przed zachodem słońca. Sztuka w 5. aktach G. Hauptmanna [25 IV 1940] — 333

Krystyna. Sztuka w 4-ch aktach V. Čepulyte i M. Krinickaite — 334

Intratna posada. Sztuka w 5-u aktach A. Ostrowskiego [9 V 1940] — 335

Mieszczanie. Sztuka w 4-ch aktach M. Gorkiego, reżyseria B. Dauguvietisa, dekoracje J. Gregarauskasa [10 V 1940] — 336

Freuda teoria słów. Komedia w 3. aktach A. Cwojdzińskiego [prem. 18 V 1940] — 337

Stare problemy wracają. *Zmartwychwstanie* P. Vaičiunasa, [24 V 1940] — 338

Recital Ordonki [prem. 1 VI 1940] — 339

Papa sans Gêne.... *Papa Nicoluzos*. Komedia obyczajowa w 4. aktach S. Melasa [prem. 9 VI 1940] — 341

Rok publikacji: 2019

Strony: 342

Linki:

- <http://wydawnictwo.univ.szczecin.pl/awangardysta-w-teatrze-wilenskie-teatralia-jozefa-maslinskiego-p-660.html#atrybuty>

Słowa kluczowe: teatralia